

Четверга и Субота
Бібліотека Ц. К. Університета
описи, обовязковы
(екземія, обовязковы
44 улица Галицка.
Оголошенія призначаються по ціні 6 кр. за однією
строчкою п'ятнадцатою, въ руб. Надслане по 20 кр. з. в.
Реклами і месецівани юльний отъ порта.
Предплату і кімерії призначають: У Львові Адміністрація „Дѣла“. У Відні Наказанія і Vogler, Wall-
ischgasse 10; M. Druck, Kiemergasse 13; G. L. Danke &
Co., Singerstrasse 11 а; Rudolf Mosse; F. A. Richter
Nibelungengasse 4. Въ Франкфуртѣ М. Наказанія і Vogler,
E. L. Danke & Co. Въ Парижі Agence Наказанія. Въ Ростові Редакція „Кіевської Старини“ въ Кіеві, поштові
уряди і Газетно Бюро В. Ф. Зама въ Одесії Дорі-
басовська ул. д. Раллі 9.

ДІБЛО

Съ днемъ 1 (13) жовтня зачинається
IV четверть року сего річного видавництва
„Дѣла“ і „Бібліотеки папізії. Новітній“.
Условія предплати поданій вище.

Просимо поспішити съ приємлююю
предплати, щоби не поспішувала перерва
въ експедиції.

Н. Т. Предплатники, що ще залига-
ють съ предплатою, зволять свои зале-
гості вирівнати въ якъ найкоротшомъ
часѣ, бо вже черезъ саму проволоку въ
плати поносить видавництво велику
страту!

Трете сего року Вѣче

має въ бутися ще сего року въ Стани-
славовѣ, імовѣрно въ другій половинѣ
падолиста. Вѣче се має бути окружнимъ,
такъ само якъ въ Коломыї. До участія въ
свій Вѣчу будуть запрошенні повѣтія стани-
славовський, богословський, товнацький, рога-
тынський, калуський. Комітетъ вѣчевий зложе-
ний зъ людей поажнихъ, старшихъ вѣкомъ
и молодшихъ, ревно займається підготовленіемъ
Вѣча, щобъ оно вийшло славно якъ що-до
рефератівъ, такъ и що-до численности у-
частниківъ.

О сколько намъ звѣстно, Вѣче въ Стани-
славовѣ будо первѣстю загадане на день
1 л. падолиста. Комітетъ однакожъ, розбравши
рѣчь основно, прійшовъ до пересвѣченія,
що мале отложеніе дна вѣчевого віде съ
користю для Вѣча. Отозва вѣчевая мусить
бути на довшій часъ напередъ виготовлена и
роздослана мѣжъ народъ, а и до стїдъ мѣсце-
выхъ относинъ, конечныхъ до рефератівъ вѣ-
чевихъ, потрѣбно довшого часу.

Можна мати повну надѣю, що окружне
Вѣче въ Станилавовѣ згромадить тисячъ
руского народу зъ повѣтівъ округа и
станеся троїкою манифестацію руского на-
родного житя. Въ Моравії, коли се осені
отбувались т. зв. „таборы“ (вѣча) для зас-
лання протесту противъ розпорядженій мини-
стра п. Гауча, взяло въ тихъ „таборахъ“ у-
частъ 30.000 горожанъ ческо-моравскихъ.
Цифра импонуюча! — а голосу десятокъ ти-
сячъ горожанъ держави легковажити не
можна.

Въ хвили негації а що найменше ігно-
раторъ до „N. Fr. Presse“:

Отвѣтъ О. А. Петрушевичу.

Въ 100-тому числѣ „Дѣла“ помѣстивъ я
аргументацію о. Петрушевича о тѣмѣ, що авторъ
Слова о полку Игоревомъ бувъ родомъ зъ нашою
Галичиной. Я замѣтавъ тогли, що та-жъ самій
доказъ мѣстито въ мой передъ троєма роками ви-
давшою книжкою „Темний мѣсця“, долучений виписы
зъ моєї книжки наглядно переконували, що всь
хі аргументації лігъ і остаточною конklюзією въ
всіхъ розправахъ суть надто аналогичній, про-
те заходить виїздокъ — плягіяту. Замѣтъ мій бувъ
такимъ більше оправданій, що въ своїмъ виданію
написавъ о. Петрушевичъ тоді дослѣдіїми своями,
какущи виразно: „кѣ такому заключенію наво-
дить мене...“ Противъ такого незапишовання чу-
жої власності мусить і конечно запротестувати.

О. Петрушевичъ таїмъ теперъ пише. Уже
въ моєму рукою написаному сочиненію Слова изъ 1850
году прібавивъ въ догадку, що сочинитель Слова,
для своего близкого знакомства зъ галицькими дѣ-
лами, могъ бути Галичининомъ. Признаюсь, що
такій способъ полеміки єсть для мене правдивою
новостію. На підставії рукою написанихъ сочиненій
зъ р. 1850. Все можна довести, що іншій люді
перша книжка за величчю трудомъ додумують.
Одно підстава за величчю трудомъ додумують.

Съ 1850 р. юдейко то не вробено відлякіхъ
новихъ виїздокъ, открытий, — а предъ могъ бы
відкрити, що по образу о. Петрушевича
відкривъ бы: „Вої ти виїздокъ и открыти
то відкрити мій, синъ якъ я въ синъ ру-
кою написанію зъ р. 1850“. И для чого-жъ
того сочиненія — тоді світло — держано такъ

*) Коди я видають „Темний мѣсця“, о. Петрушевичъ казавъ часто до мене: „Мене смішать ти
вашій похвалі въ честь автора Слова, — то бувъ про-
стий собі поетикъ, що попадавъ тогого то того
трохи, а знай правдивого не мавъ“. Въ теперѣшньому
виїздоку о. Петрушевича зема вже згадка про „пес-
тирика“, — протицію, о. Петрушевичъ на похвалахъ
авторівъ Слова ажъ розільняє.. Се дає мені мож-
ливостъ оцінити високи похвали, які зміститись муз-
ики въ рукою написанію зъ року 1850..

рованія пынѣ галицкою Руси нашими „пай-
сердечнішими“ — Русини не повинні зали-
шати нѣякої нагоды, де подається имъ мож-
ливостъ славно заманифестувати свою жизнь,
свої змаганія, свої права до народного роз-
вою на своїй прадїдій землі!

Мисія ген. Каульбарса и выборы въ Болгарії.

Выборы въ Болгарії вже закінчилися
а результатъ ихъ загально вѣтшій. Рівно-
часно майже закінчилися і головна часть ми-
сії ген. Каульбарса; днъ доїхавъ вовсімъ не
въ тріумфальному походѣ ажъ до Варни і
тутъ дожидавъ інструкції царя. Оногдь одер-
живъ днъ дальшу інструкцію отъ свого
правителства, въ котрой сказано, що днъ мож-
же вже залишити дальшу подорожь по Болга-
рії, а впрочемъ може поступити собѣ якъ у-
важає отповѣдно. Ген. Каульбарсъ уважавъ
очевидно отшовѣднимъ вертати до Софії, бо
послѣдній вѣсти доносять, що днъ виїхавъ
туди черезъ Рущукъ. Яка буде его дальша
дѣяльність въ Софії, поки-що не знати; ка-
жуть лише, що днъ буде старатися, щобъ
екликаніе собранія блокити на познѣйше и
не скликавати его до Тирнови але до Софії.
Наколи-бъ то дѣйстю мало бути его задачею,
то майже трудно вже припустити, щобъ то
ему удалось, бо, якъ вачувати, правительство
болгарське назначило вже днъ 15 (27) жовтня
на открытие собранія въ Тирновѣ. Результатъ
его виїздовъ въ сїмъ напрямѣ мѣгъ-бы отже
зновъ потерпѣти таке саме фіанско якъ и до-
теперѣшна его дѣяльність и подорожь по Бол-
гарії. Онъ скомпромитувавъ Россію, але толькъ въ части скомпромитувавъ
її своимъ нетакточнимъ виїзду, котрому може и не виноватий, бо робивъ після
даныхъ приказовъ такъ, якъ мѣгъ и умѣвъ.
Коли хто скомпромитувався, то скомпромитув-
валася сама Россія, а властиво скомпромитували
її та, що нынѣ верховодять, а скомпромитув-
вали її не толькъ передъ цѣлою Европою, але
и передъ всѣмъ Славянствомъ, для котрого
плило въ Россії толькъ медоточивыхъ слівъ.

До Болгарії виїздано агента дипломатич-
наго, але днъ варзъ виїзду виїзду виїзду
може съ більшимъ тактомъ поступати, якъ
доси. Дотеперѣшна его дѣяльність могла дѣй-
стно ажъ до крайності обурити болгарській на-
родъ и підкорити въ нѣмъ до крыхти довѣ-
рія до правдивої щирості Россія супротивъ
Болгарії, коли така щиростъ дѣйстю коли
була. Сей поглядъ на дотеперѣшну мисію ген.
Каульбарса виїзду однодушно не толькъ дѣ-
ла Европа, але се чують даже добре навѣтъ
и въ Петербургѣ, бо ось якъ въ оттамъ доно-
сять до „N. Fr. Presse“:

„Огъ колькотъ днѣвъ проявляється тутъ
велике негодованье на ген. Каульбарса. Его
виїзду на вѣчу въ Софії стрѣтило въ
разу похвалу; нынѣ уважаютъ его нерознаж-
нимъ, тымъ більше, що генераль не мѣгъ
навѣтъ разговоритися съ народомъ въ его рід-
ной мії. Такъ само виїзду тутъ противъ
похвалы его гектографованої ноты, а
вже особливо противъ его подорожи по Болга-
рії, на котрой предѣлъ не мѣгъ довѣдатися що
іншого, якъ лише то, що почувъ вже въ Со-
фії, де его присутність була тымъ більше по-
трѣбна, бо бувъ-бы мѣгъ бодай приглядатися
поступованю представителівъ чужихъ державъ
(треба розумѣти: поступованю англійского і
австрійского агентівъ). Каульбарсъ, кажуть,
переступивъ въ власній волі днамъ ему інstruk-
ції, днъ скомпромитувавъ Россію.“

Чи Каульбарсъ переступивъ днамъ ему
іnstrukciї, годѣ допускати, бо въ такомъ слу-
чаю правительство, що его виїзду, поступило
її інакше і певно потягнуло-бы его до
отвѣчальности. Тымчасомъ ген. Каульбарсъ
заслававъ неразъ під часъ своєї мисії на при-
казы царя, а теперъ, якъ видимо, оставъ і
далше въ Болгарії. Онъ скомпромитувавъ
Россію, але толькъ въ части скомпромитувавъ
її своимъ нетакточнимъ виїзду, котрому може и не
виноватий, бо робивъ після
даныхъ приказовъ такъ, якъ мѣгъ и умѣвъ.
Коли хто скомпромитувався, то скомпромитували
її та, що нынѣ верховодять, а скомпромитували
її не толькъ передъ цѣлою Европою, але
и передъ всѣмъ Славянствомъ, для котрого
плило въ Россії толькъ медоточивыхъ слівъ.

До Болгарії виїздано агента дипломатич-
наго, але днъ варзъ виїзду виїзду виїзду
може съ більшимъ тактомъ поступати, якъ
доси. Дотеперѣшна его дѣяльність могла дѣй-
стно ажъ до крайності обурити болгарській на-
родъ и підкорити въ нѣмъ до крыхти довѣ-
рія до правдивої щирості Россія супротивъ
Болгарії, коли така щиростъ дѣйстю коли
була. Сей поглядъ на дотеперѣшну мисію ген.
Каульбарса виїзду однодушно не толькъ дѣ-
ла Европа, але се чують даже добре навѣтъ
и въ Петербургѣ, бо ось якъ въ оттамъ доно-
сять до „N. Fr. Presse“:

Предплата на „Дѣла“ для Австрії: для Россіи:
за цѣлій рокъ . . . 12 зр. на цѣлій рокъ . . . 12 рублі
на піврікъ . . . 6 зр. на піврікъ . . . 6 рублі
на четверть року . . . 3 зр. на четверть року . . . 3 рублі
съ дод. „Бібліотеки“: съ дод. „Бібліотеки“:
за цѣлій рокъ . . . 16 зр. на цѣлій рокъ . . . 16 рублі
на піврікъ . . . 8 зр. на піврікъ . . . 8 рублі
на четверть року . . . 4 зр. на четверть року . . . 4 рублі
на саму додатокъ: на саму додатокъ:
за цѣлій рокъ . . . зр. 5 — за цѣлій рокъ . . . 5 рублі
на піврікъ . . . зр. 2-50 на піврікъ . . . 2-50 р.
Для Великобританії, скромно Россіи:
за цѣлій рокъ . . . 15 зр.
на піврікъ . . . 7-50 зр.
на четверть року . . . 3-75 зр.
съ дод. „Бібліотеки“: на саму додатокъ:
за цѣлій рокъ . . . 19 зр. на цѣлій рокъ . . . 6 зр.
Послідовно число коштує 12 кр. з. в.

анав навѣтъ вибордъ, котрой довершился въ
краю зовѣтъ законно, а за нимъ не признає
вибордъ і вся офіційльна Россія, бо, кажуть,
виборы переведено підъ пресію. Підъ тію?
— питаюмо. Підъ пресію теперѣшнаго прави-
тельства, кажуть. А зъ-бѣки-жъ то правитель-
ство має таку силу, що може въ краю роби-
ти, що хоче? на кѣмъ же оно опирається? Чи
же не на тѣмъ самъ народъ, що підъ тою
пресію переводить виборы? Чи може теперъ,
коли явився россійський комісаръ въ видѣ ді-
пломатичного агента, не було доброй нагоды,
щобъ правдивий бажанія народу болгарського
вийшли на верхъ? Дѣжъ подѣлисѧ та великий
симпатія Болгарь до Россії, котрой въ певній
мірѣ навѣтъ повинні були бути? Щеви зо-
вѣтъ, коли виїзду пытанье: „бути або
не бути“ Болгарамъ. Россійськихъ то пан-
славистовъ заслуga, що Россія нынѣ такъ ком-
промитується передъ Европою і Славянствомъ
и тратить ще і ту частину симпатії, яку
доси мала міжъ Славянами. Россійські пан-
слависти голосили і голосять, що Болгаре не
бажають нѣчого більше, якъ злитися съ рос-
сійськимъ народомъ і толькъ прихильники Ба-
тенберга тому противні. Тымчасомъ ось що
доносить „Одескій Вѣстникъ“:

„Страхъ Болгарь передъ занятьемъ Бол-
гарії Россію і передъ єї врощеніемъ
сталъ съ кождымъ днамъ більшій. Навѣтъ ста-
рій Болгаре одобряють анти-россійске поступо-
ванье болгарської інтелигенції. Консервативна
партия сполучилася съ радикальною спільні
виступати противъ впливу Россії, а консер-
ватисти вже въ лѣтахъ, по більшої частини
люде старій, купці, ремесника і зажиточній,
для того, що Стоиловъ і Начевичъ кажуть
имъ піддергувати теперѣшнє правительство,
то і та побожній старік, що до вчерашнього
дня покланялись Россії і єї обожали, стають
нинѣ противъ неї. Вотъ вамъ і благона-
дежніе братушки матеріалисти, вислужива-
ючія на руское покровительство, основанное
на потокахъ крові! — кончить панслави-
стично настроенный кореспондентъ газданої га-
зеты, і додає: „Ліцемѣріе византійське і не-
попиманіе настоящихъ інтересовъ Болгарії і
Славянства...“

Очевидно, Болгаре не понимаютъ свого

тлемъ Слова була Тимоєї въ Галичѣ, прему-
дрый книжникъ, о котрому упоминается въ Ила-
тьевской лѣтописи підъ 1205 годомъ. Князь Ві-
земокій замѣчаетъ, що это предположеніе овер-
шенно догадочное.. Нѣть основанія (говорить
Вяземскій) принимать мудраго книжника за сочи-
нителя Слова о полку Игор

интересу въ душѣ россійскихъ пансплатистъ въ тому то они станутъ спѣльно въ обороны своихъ правъ. Въ душѣ томъ спѣльномъ обороны выпали и выборы до великаго собранія, которыхъ Россія не хотѣетъ признаніи. Чого-же дотьсѧ, ить на дѣлѣ относится. Розумовскіе тако: Атамаційска колгія въ Рахѣ влонилась подъ управлію ректоромъ-Италіянцемъ до упадку. нынѣ отдано еи пагранъ Знартвыхстанцијъ, они еи зреформували — отже, гальціка Руен, будь вдична!

магаєся Россія, з чого хочуть Болгаре? Болгари кажуть: Болгарія для Болгарь! — они хотять свободы и независимости народної. Россія же домагаєся, щобы Болгаре поддались безусловно ей вольнизи и вдались въ из лазеку и пеласку, для того, що она ихъ вы свободила въ-вдъ Турка. Дѣйстно, трохи за велике жаданье вдичности, чтобы народъ икайсъ класть голову вдъ мечъ того, що не дашъ его другому убить; чайже и вдичность має свою границъ. Въ той то рѣници жадань Россія и бажанъ болгарского народа лежать и вся причина ти першнного неворозумѣння жайкъ Россію и Болгарю. Российскій панслависты старались вправде затерти ту рѣницию всякимъ ложнымъ представленьемъ рѣчи и ситуаций въ Болгарії. Они говорили въ первихъ о англійской ин-

Головною
причиною увадку² — прошу слухати, бо Міретка йоцкія — буди самі ректоры твои колегіи. Всъ они буди Италіянціи и ико такій не може причинитись до зросту изведенія: 1) Болгары не защѣпляли въ молодыхъ сердцахъ пытомъ любви до своего народу и побѣть выходціи религійно-морального же вели сюжѣтъ учениковъ таихъ, икъ сего потребували относити народній, свычай и обычай тыхъ країнъ, до которыхъ ти ученики мали оттакъ вернутись ико проповѣдники, учитель же душаастыръ. 2) Они зборонили пытомціямъ говорити родною мовою, а при тойъ разумѣніи, и заниматись литературою. 3) Они выходили въ того становища, що ученикъ буде тымъ лучшимъ католикомъ, чимъ бльше переймсіи италіянинъ можеть. Все то причинило до ваденія. Нынѣ врачины вла усунені, и то — Змартвыхестанцими.³

ри. Они голосили въ першу о англійской ин-
тріє, оттакъ ставъ имъ Батенбергъ на перв-
шодѣ, що познѣйше Австрія, теперъ внову
болгарскe правительство; они, абсолютисты
чистой крови, берутся — съмъшино сказать —
боронити наїть болгарску конституцію, а по-

при то все розсвіали всякий ложній вѣсти, до-
ки та ать самъ болгарскій народъ не стаъ
"Руѣ" ще не віаже.
"Блаженныи вѣровавши" — розумѣєши чи-
тъ Вѣрѣ про атанасійську колегію

ки ижъ самъ болгарскій народъ не стать
переконувати и не поставить ихъ въ правди-
вомъ свѣтлѣ. Они то скомпромитуvalи Россію
передъ цѣльмъ свѣтомъ и будуть си такъ
довго компромитувати, икъ довго будуть при-
власти. Но чѣмъ колись и россійскій народъ
окаматався и оцѣнить ихъ по заслугѣ, а то-
гды може скорше вѣдутся такъ рѣнородній
народъ Славянства. Послѣдній выборы въ

дороги Славянства. Последние выборы въ Болгаріи показали Россіи, якъ ти поступити вогрѣба. Славянскій народы потрафлять бути вдичными, але и не скотить страты свои свободы и независимости народной!

Риму на науку богословія, доперва тамъ, подъ
лаурнымъ небомъ Италіи, почувъ себе сиротою,
киненою въ далекій свѣтъ, межи чужихъ лю-
дей и, дозволе, тема начнется пѣнити свою

ДОПИСИ

Зб Львова

(Греко-руска колегія въ Римѣ.) Беру за пе-
ро, щооы короткими словами отповѣсти на
статію, толкуючу про греко-рускую атанасійску
колегію въ Римѣ, а помѣщену въ ч. 12 „Ру-
си“ о. Луки Бобровича. Авторъ сей статіи
описує основанье, цѣль и исторію розвою сей
колегіи, нагадуя свѣту си бувальщину, плаче
оттакъ надъ ваденьемъ си въ часѣ, коли нею
управляли ректоры-Італіянцѣ, а тѣшится зно-
ву тымъ, що въ найновѣйшихъ часахъ упра-
ву си отдано въ руки такихъ свѣтлыхъ ми-
жѣвъ, якими его очамъ представляюся Змар-
твихъстанцѣ.

Такоюто си статію яко явна єсть то
дей, и доперва тамъ научитсѧ цѣнити свою
родну землю, свой народъ, свое матерне слово,
свой звычай, обычай и свою вѣру съ велича-
вымъ своимъ обрядомъ. До разбудженїя сего
всего не потребує днь доперва ректора. И пев-
но не великои стойности буде патріотизмъ, ко-
трый будити въ пітомцю мавъбы доперва
самъ ректоръ Атаназіянеума. Що бѣльше! Съ
довшимъ побытомъ въ Італії есть такій пи-
тomeцъ въ можности придивитись близше на-
родови італійскому, познати его характеръ,
любовь до вольности, его борбу о свои права
и тымъ всеюможе и днь ще бѣльше загрѣ-
тица, ажо вони вониши симъ пастнать. Након-

Тенденція сей статіи дуже явна. Єсть то чиста панегірика, виспівана патрамъ въ Цекарской улицѣ, въ котромъ то панегірики Русь галицка маю зрозумѣти, що не хто другій, а найбльше тѣ патри стараються нынѣ о добро вітансійской колегії въ Римѣ, и що до нихъ не повинна галицка Русь такъ ворожко относитися до сихъ горожанськихъ честнотъ. Наколи
котрый верне въ Риму обскурантомъ и ретроградомъ, то въ томъ вже его власна вина, бо „w Raryżn nie zrobię z owsa gaju“; але вину за то присусвати ректорамъ-Італіянцямъ, се не лишь велика нелогичноть, але и ще больша имперіенція. Такъ о. Лука мoggъ чайже

Малой Руси, въ нѣмъ и бе ѿда тон Руси и по- des geehrten Verfassers (г. Партицкого)
вѣрка тон Руси, але Словенцѣ або Хорваты, що müssste der gelehrte Archeolog und Dichter des
Малон Руси нѣколи не бачили и еи исторія до- Igorliedes im XII und XIII Jahrhunderte die ge-
кладно не студіювали, не можуть предоѣ бути samme nordische Mythologie so gekannt haben,
по ѿльднїю инстанцію въ оправахъ малорускихъ. als ob er sie aus einem Handbuch geschöpft

Самъ о. Петрушевичъ въ мой присутствии съмъ-
двой зъ Ягичевого подсвия до словъ: „спала
кнѧзю сѹмъ похѹти“; съмъ я зъ поясненія до
словъ: „Игорь на кѣде полки скла на землю
половицкю за землю рѹскю“. У Ягича „за
землю рѹскую“ не значить „за кривды землї
руком“, якъ то предъ кождымъ Руинъ посли
духа свои беъды разумѣ; у него тѣ слова
толкуются бездушно для означенія механичного
ходу поза границъ Руи“. А до „спала кнѧзю
сѹмъ похѹти“ дас Ягичъ таку интерпретацію:
„Wir würden eher похѹти въ спалиша егwartet..
Das Ganze könnte man auch lesen: въ спали одег
оуспали кнѧзю сѹмъ похѹти... Guten Sinn
giebt auch die Conjectur слака кнѧзю сѹмъ
похѹти“.

Що за чудесна інтерпретація: и такъ можна читати, и такъ, и такъ, и такъ! Пооля такої інтерпретації будешь мудрий, якъ и пе-
редъ тымъ.

тавьской въры — воякого рода забоюны, повър-
ки, ворожбы — жіютъ въ народѣ майже незмѣн-
но, и безопасно вѣрѣйше, якъ то предсталяють
намъ воякого рода Handbücher. У мене есть
подъ рукою одно таке Handbuch der Mythologie

Въ „Темныхъ мѣсяцѣ“ кльвъ я голову
вагу на скандинавскую митологію и за еи помо-
чую даюсь якъ найкрасше пояснити мѣсяця про
Трояна, Дида, Буса, про Готскій Дѣвы зъ лебе-
дивыми крыльми, и т. д. О. Петрушевичъ съ
скандинавской митологію досыть слабо обзна-
комленый и лишь несмѣло цитує двохъ вѣще-
ній писателѣвъ, на которыхъ я вже давнѣше

О. Петрушевич промовчue ту мою отповѣдь, что очевидно не може бути ознакою совѣстности въ поважнѣмъ трактованю справы. Скрыв

вастановиться наль тымъ, що въ ятнавійской
волості выходили иже Русины-патріоты, хоти
тамъ ще патріотъ Знартъ встанціть не будо?
Але вѣдно дальше.
Скандальне листода стаїв, було то залишено

Сказанье автора статьи, будто дающийший
ректоры Атанасіянгумъ зборонили пітомцівъ
говорти въ родній мъцѣ, есть чисто вы-
думкою, не хочу лягати доказо. Авторъ по-
хинецъ бувъ знати, що въ колегіи, дѣ суть
пітомцѣ рѣзныхъ народностей, есть певний
регуляжинъ домашній. А ей регуляжинъ
принесе, що общою мовою възденія маи бути
языкъ латинській або італіанській. Але въ
сего щї не виходить, щобы роднімъ языккомъ
було зборонено говорити. Противно, въ тойже
регуляжинъ стоять такожъ написано, що обе-
нявкомъ кожного пітомца есть не забувати
своего пітомого языка, и говорити нимъ съ
своими товарищами въ первыхъ точно сказа-

своими товарищами въ первыхъ точно сен-
ческихъ годинахъ. Неправдою есть также,
будто бы давнійші ректоры избраныи пле-
ката родну литературу. За моихъ часовъ кро-
мъ научныхъ книжокъ мало мы въ колегіи
часописи „Дѣло“, „Зорю“, „Сюнь“ и другіе;
Грекъ мавъ свой „Невологосъ“ и свою „Ана-
толе“; Болгаринъ — „Болгарскій Гласть“, Ру-
мынъ — „Independentia Romana“. Арабъ —

мунъ — „Independencia Компания”, Арабъ —
свой „Orient”. Се фактъ, о котрому всікій по-
виненъ бувъ знати, хто пише статії о атлан-
тійской колегії въ Римѣ, хиба що тенденцію
его есть, нарочно разминутись съ правою.
Остаточно и се есть простою мистификацією
читателъвъ, будто давнійшия ректоры Ита-

ліанцѣ черезъ „италіанізмъ“ бажали скрѣпляти католицизмъ. Такъ наивныхъ ректорбъ тамъ нѣкогда не было, бо и що могло имъ пройти въ того? Ихъ пітомець, вернувшись въ своясы, мусѣвъ-бы ставатись вже якотоликомъ, якъ скоро бувъ-бы себѣ забувъ италіанській языкъ.

Але авторъ вгаданои статія каже дальше:
„Змартвыхстанцъ будуть въ питомцахъ за-
щѣпляти идею народности.“ Risum teneatis!
„Идея народности“, то хороша, велика рѣчъ!
Але куды патрамъ Змартвыхстанциамъ до то-

го? Я, въ Римѣ будучи, мавъ икъ-разъ слу-
чайность познatiи туо „идею народности змар-
твыхъ хвстаньской“. Они, а не хто другій, роз-
ширили въ римскихъ клерикальныхъ сферахъ
понять, що Русины то не окремый народъ а
„Polachi di rito gлаесо“ т. е. Поляки грекого
обряду, ось такъ икъ „Polacy mojżeszowego wу-
zowania“. И що не одинъ кардиналъ за такихъ
насъ має — се фактъ. Менѣ самому лучилось
говорити съ однимъ ученымъ пралатомъ рим-
скимъ, теперѣшнимъ папскимъ нунціемъ въ
Пекингу, и чути отъ него таке сигюсит, що
„Русинъ“ столько значить якъ въ Италії „че-
пезіано“, „паролітано“ або „lombardo“, въ ко-
трыхъ каждый має свой діялекъ, але кождый
зъ нихъ есть Италіянецъ. Такъ и Русинъ, по
мнѣнию его пралата, наученого о. Семенен-
комъ, бувъ лише чоловѣкомъ, уживаючимъ
нарѣчія великого польского языка. И таку то
„идею народности“ будуть теперь нови ректо-
ры защѣпляти въ рускихъ питомцяхъ колегіа
атанасійской. Що бóльше! Змартвыхстанцъ
тѣ причинились ще за моихъ часovъ до того,
що въ колегіи усунено всѣ рускій часописи,

що въ колегіи усунено весь руски часописи, яко схізматицкій. И тогда было уже такъ, що Грекъ читавъ свой „Неологосъ“, дневникъ на скрбъ схізматицкій, а Русинови зборонено и глянути на руску букву. О той интризъ говорили ректоры Италіянцѣ дуже явно, коли ихъ интерпельовано о причину наглого забо-

шись за Ягича, онъ зъ нечуваною злостію кидась — вже не на мою рецензію, а проого на мою особу, стараючись навѣтъ бутувати учениковъ противъ мене*)! — а все то для того, что я закинувъ ему плягіять, якого довустився зъ моей книжки въ двохъ мѣсцяхъ. Та дарма! Я недавно тому замѣтивъ бувъ о. Петрушевичи въ приватной размовѣ (було то еще передъ выданьемъ его Введенія), что онъ въ своихъ письмахъ надто часто цитує себе самого, а рѣдко другихъ, а власне заходятъ вынадки, что его доолѣды вже комъ инишили — были доолѣдженіи. Але, якъ токажуть: *Der Appetit kommt mit dem Essen.* Съ початкомъ сего року переглянувъ я послѣдній выпускъ Литературного Сборника зъ 1885 року и зъ наибѣльшимъ здивованьемъ помѣжъ „*оочиневіями*“ о. Петрушевича подыбую и таке: „*Die Dąbszański's ruthenische Frage, beleuchtet von einem Russinen, Lemberg 1850.*“ Менѣ передъ очима станула велична постать знаного зъ оороковихъ роківъ патріота, тернопольского професора

тогда всѣ рускій domы и мало котра праця могли отличатись могла такъ великійски и блестящеи успѣхомъ, якъ книжка Прокопчица. Была незвычайно великої праця пожарѣло чисто самаго автора и Прокопчицъ пебылъ розшався съ такъ улюбленою вихъ землю. Імъ патріота повода затрачувалась иѣтьши, і межалась едино на осиротѣлый кружокъ розный, на вдову и дѣти, котра рукопись складала — рукопись книжка „*Die ruthenische Frage Galizien*“ — хоронятъ до днесь моя відмінної святощі родину. А тымъ часомъ ора вихъ згаданой книжки мѣжъ „*оочиневіями*“ и Брушевича, читаемо таку примиѣтку: „Брушу шевича, первобытно составлена на нѣмецкомъ языке, Прокопчицемъ, переведенъ была съ латинскими поправками и пополненіями по второму части на польскій языкъ А. С. Петрушевича, а послѣ въ нѣмецкомъ переводѣ (и тутъ же Петрушевича?) изъ сего польскаго текста издана въ познанскомъ году“.

Що о. Петрушевичъ робивъ поправи
до іздання — вичъ такъ надто великимъ;
була остаточна редакція книжки, і вже
надає права на власність. Кожда редакція
ратурної газеты, за дозволомъ авторъ, роб
такожъ поправки в доочовнені до печатки
тикуловоъ, але жадному еще редакторомъ
ходило на гадку, конфисковувати чужі пра
свїй рахунокъ. „Синш саїце“ — вже не
кілька поправокъ та доповнень може бути
бити дружню приколугу покійнику письм
но заслать проплату до доброго філіалу

*) О. Петрушевичъ могъ бы жити на столько
такту, отдѣлти особу писателя бѣ особы профессо-
ра. Чайже зъ того, что о. Петрушевичъ есть гр.-кат.
священикомъ, нѣхто еще не схоче выводити, что
Слово о полку Игоревомъ бѣ повиненъ бувъ поясню-
вати зъ становиска „католического священника“.

